

સુરતની શેઠાગી

સંગ્રહ કરી છપાવનાર
કરશતદાશ રણછોડદાશ
૬૦ ગલેમંડી—સુરત.

સુરત બસનપુરી ભાગોળ ભાજવાલી પાળમા આવેલા શ્રી 'અંબીકા
સીન્ધ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં હરગોવિંદદાસ હરકીશનદાસે છાપ્યું.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૪૩૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રૂરત્તન શેઠાણી

વિષય ટ. : ૧૧.

સુરતની

શેરણી.

છટકેલી સુંદરી.

ગાયન ૧ હું

છોને દહે છટકેલી, મુઠા મને છોને દહે છટકેલી.

હું તો ફેશનમાં ઘેલી બનેલી.

પીયર તજીને પીયરની સાથે બગીચે બવ હું વહેલી. મુ

સીલોનની ચાહ ને સુરતનાં બીસકુટ

તાજ તાજ ખાઈ પડેલી.

મુ.

મુંબઈના પોલીસ ને સાદીનની સાદીઆ ૬

સ્વપને ન સમજ્યે દીઠેલી.

મુ.

ધાધરાને ચોળીને પાર નથી મારે,

યારોજ મેજન્ટ ઈધેત્રી.

મુ.

નવસેરા હાર સાચા મોતીના,

મુંદર બંગડીયો સોને મઢેલી.

મુ.

મેસી ગાડીમાં હુ જાઉં મંદીરે વીધા પાછી ભણેલો. મ.

ગાયન બીજી.

રાગ હરીગીત.

અહીં નોકરીથી લઈ રળ પછી શેઠજી તો આલ્યા

રસ્તેજ આવું દેખીને જોવા થકી ઉભા રહ્યા

અરસોસ કે શું જોઉં છું જો પાપના જે આંખથી

આંસુ ભરાયા આંખમાં રાવાય છે આધારથી

જા દુર થા જા દુર થાઓ દુષ્ટ રંડા મુજ થકી

આ જગત આખામાં ખરેખર તુજ સમી એકે નથી

નારી કરાવે વેરને પેસા કર પાણી ખરે

કરશે નહીં દોષ ભાષણો વિશ્વાસ નારીનો અરે

ઉડા નિસાસા નાખીને આખરે તે આલ્યા ગયા

નોટી વીલુની અંગળ જોગી નમના તે થયા

તે નવ આવું દેખે છે. માવાણી.

ગાયન ત્રીજું

ગયો તો ચાર એકઠીન હું સુરતમાં રોક કરવાને
 બપોરના બે ઠ વણ વાગે નીકળ્યો સંગ કરવાને
 તાપી પર ચાલતો અગ્યો જતુ તું ક્યાં મથો હું તો
 ભાગળ પરથી પડ્યો ભુલો ગયે હુ રીયો હું શાહપુરમાં
 સખી એક શામળી ઉભી ઝડૂ રામાં રહી ઝુકી
 શરીર સઠાવતી કાળમાં રૂઝા લો શુભ લેતીતી
 ઉભો તો ખારીયે વીજી હને ને ચાર તો એનો
 આવીતો આવીયો તે ત્યાં થયો મળાપ બેનો
 કરી ચુંબન ચતુરીને દબાવી ખાથમાં લીધી
 જવાને હાથ ઝાલીને નીચે ઉતારી ઝટ દીધી
 કરી વીકટોરીયા ભાંડે ગયા ત્યાં હીન્દુ હોટલમાં
 ડબલતા આડંશ દીધા બન્યા ચકચુર બોટલમાં
 રહું નહિ ભાત ફનીયાતું બન્યાં ત્યાં બેઠ બે હાલે
 પછીથી શુ થયું ભાઈઓ કહીશું આ નતી કાલે
 આણુંદજી.

ગાયન શાસ્ત્ર.

વંદનો વિજાપ.

નારી વીના ઘેર તાણું રે સનાએ મારે નારી વીના

ઘેર તાણુ

એ તો દીપક છતાં અંધાર રે સદાયે મારે.

જઈકુવા પર બેસુ રૂપાળી રાનાઆ દેખું

રહું અંતર નારી સારું સારું રે સદાયે મારે.

સગરે ઉઠું છું જ્યારે જળવું પડે છે હાથે મારે

રહું છું નારી સારું સારું રે સદાયે મારે.

પાણી લાવું છું માથે નાંક કાઠી આવે સાથે

જમમાં જીવતર મમ ખાઈ ખાઈ રે સદાયે મારે

મહુ તમે છો કૃપાળુ વાંદ મેલુ ભાંગો મારું

નીવેદ્ય ધરવા ધાઈ ધાઈ રે સદાયે મારે

એવી આવના કરતો કરતો ધનમાં જઈને હું સુતો

આત્રી નિદ્રાને સનું ભાણ ભાણ રે સદાયે મારે

જાતીએ આ આળ્યા પરનાવાનં બેરી લાળ્યા
 જોરે શ્રીકૃષ્ણ મને આપ્યું અપ્યું રે સદાચે મારે
 જાતીએને ભોજન દીધો શીવ પુરાને મજ્યાં દીધો
 વરધોટો કરવા ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 મુંબધથી લાળ્યા તાંસા રઝઝના સુરતો વાળ
 પોડાને હું સણધાર રે સદાચે મારે
 બની ઠની સુંઠર અલખેલો વરધોટો કરવા નીકળેલો
 અંતર મનસુભો ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 કુમ કુમ પત્ર લખ્યા માટે વીળાળ દીધો રાતે
 હોશો હું લખવા ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 લેખક—લખાણુ આતું રહું બાઘી લખું છું
 પાન બીજમાં આંખે મુજ જટ બોલી ગઈ સ્વપ્નનાં
 વાત અધુની રહી

કુમકુમ પત્રીકા.

રાગ—હરીગીત.

કુમ કુમ પત્રીકા લખું, આ લખમાં સૌ આવળે
 આ ગીત વાંઠાનું ગાયે, પારા અધીરા ના થશે

આ લગ્નમાં સીદી બુધિને, બેન્ડ ગાજ વાગશે
 પણ લગ્નમાં કન્યા નથી, તો હાણ બાળ કઠાવશે
 વાંદા તણા વંદોળીયો, કહે લોક એ બદમાસ છે
 વાંદાની સાથે વાત કરત, વાત ઊડે વાયરે
 આવજોરે આવજો, દીકરાર નરનો આવજો
 આ કમ નશી મના, વન્ધોંડા સૌ હોંશવી સોભાવજો
 સોળમીની રાતર, છે રાતના નવ વાગતા
 હર્ષ થાસે મુજને તા, સૌ જનો જે આવતા

હી હું તમાના સદાનો રનેહી મીવ મળી અત્યારે
 જે વાર વીચીત.

સુંદરીની કથની.

રાગ ગઝલ.

મને મુરખો મળ્યે શામી, પડી છે સુખમાં પામી
 અરે હું આપત પામી, કહું છું આપદા બહેની

- કરે નહિ આકરી ધધો, મુરખ થઈને કરે અધો
કરે છે અવનવા ફેદો, કહું શું આપદા બહેની ૨
- પુરશે અન્ય જ્યાં રમતા, અરે મુજ જવામી આયડતા
બળે છે ચીતમાં બડકા; કહું શું આપદા બહેની ૩
- કમાવા રીત ના જાણે, કહી મુજ વાત ના માને
કરતું નામ પરે પાણી, કહુ આપદા બહેની ૪
- ખીતાના દામ સૌ ખાધા, કમવા પર લીધી ખાધા
કરજના હા કીધાં, કાંધાં કહું શું આપદા બહેની ૫
- જાંધારે અન્ન એ લાવે, લેવા નાં ગમ તો આવે
નહિ દે દામ તે વારે, કહું શું આપદા બહેની ૬
- કરી તપ્પાર વહે જુડું, પડે પળવારમાં કુડું
જીવે ના આંખથી રૂડું, હું શું આપદા બહેની ૭
- અરે અંતર પીડા રહેતું, કાંધારે કાં નથી દેતું
આવે જામીન સૌ લેતું, કહુ શું આપદા બહેની ૮
- રૂપાળી આખરૂ દેખા, અરે બક્ષક હીણા પેખી
કુખે હુ તત રહી રોકી, કહું શું આપદા બહેની ૯
- સજ્જન તહેવારને ટાણે, જા | આજુન સૌ માણે
મુખે એકાદશી જાણે, કહું શું આપદા બહેની ૧૦

સ્નેહીઓ શોધતા આવે, પતિનં તે નહિ કાવે
 દિવસ દુખ માંડાં નિલાપે, કહું શું આપણ જડેનો ૧૧
 પિતૃ માતા ચહે મનવા, સ્વામિ લાગે બડબડવા
 લાગે હા હિત વચન કડવા, કહું શું આપણ જડેનો ૧૨
 પોયરનાં લુગણં લાતું, કહી જમવા સજી બહું
 તરત મેંણાં અરે ખાંતું કહું શું આપણ જડેનો ૧૩
 બન્યા સુરતની શોધાળી, વહે નિહુરે એ વાણી
 કહું ક્યાં માફની કડાળી કહું શું આપણ જડેનો ૧૪
 ગુજરી જીંઘી મારી બલાપે કહું કહું જારી
 દીયો કંઈ દાદ નરનારી કહું શું આપણ જડેનો ૧૫
 સહા ચિંતા તણા તાપે અરે ગૌરવ દુભાએ છે
 અરે આવો પતી ઢેખી હૃદય મમ આ ચીરાએ છે

પરજીજાને પસ્તાવો.

હતો કુંવારો આજ લગી કું પરણ્યાનું દીલ પાતુલું
 પરજીજાને નજરે જોતાં દેહું તા હરખાતુલું

ધર દુઝનો વેચી દહને રૂપીયા સો ભેગા છીધા
 લાડીજીને હે સે મલવા થાડા કંઈ કર જે લીધા
 ખેરી પકામ્યા શુભ લગ્નથી કર્યા સર્વ પુરા
 મુખ સધળું કોળીનાં હોમ્યું ઈચ્છતા છીધા ચુરા
 પ્રથમ આગે શાળી રાની લઈ મહી લચકાતાતા
 સાથે ફરવાતું હું કહેતો ઈચ્છતામાં અચકાતાં
 વચનો વદતાં ધીરે ધીરે ખેલી લાગે બહુ સારી
 મેં આપ્યું કે કામ થયું છે સદગુણી પાગથો નારી
 પછી પધાર્યા ખીજે આગે વેશ બધો બદલાયો છે
 બહારી જેને હું ગણુતો તે વાધ યદને આવી છે
 જે ત્રણ દીવસ થયા એટલે મકાનમાં ખામી કાઢી
 આ ધરમાં હું નહિં રહેવાની ઠહાને રીસાયા લાડી
 હુકમને મેં માનજ આપ્યું ધર ખીજું લાડે લીધું
 પણ ખોલકા માટે પ્યારીએ અમંવણ ખીજું લીધું
 નાટીસ મળતાં હું મળતયો તોપણ હીમત મેં રાખી
 શું શું જોઈએ ચાલી શ્યામા ગુણથી દયોને બાખી
 લેડી દેશન છત્રી જોડયે મોઝની જોડી લાવો
 લોહર ગીનીના સોનાતુ લઈ વાલા વેલા આવો

ખંગડીયોની જોડી લાવો સાચા પોલીસની સ્વામી
 સાડી કચળી લાવો જી ૫૬૨ છે મારી મામી
 સઘળું વેચ્યું દેણું કીધું ત્યારે પરણ્યો છું નારી
 સુણતા વાલી વીલા પડ્યા તરત તાડુકા કીધો
 પરણી તમને તેમાં કહોને મં શું કંઈ ગુન્હો કીધો
 મે માણ્યું તે મરે જોઈએ તેમાં કંઈએ નહિ આવે
 થઈ સીખારી ડરી નારી તેતો આ દૈટે સાલે
 ધાટી વીણ ધડીય .હિ આવે મનમાં લેજો વીચારી
 રસોઈ હાથે રાધું છું તે માટે સમજો છું સારી
 લગ્ન થઈ માટે સીધો આદુને મર્યા લેવા
 ધાટી માફક ગણવા લાગી આડંરગી અકળાવે છે
 નવા હવા બુદ્ધા હઠાની આંતરડી કકળાવે છે
 તુર્ત રોકડો જવાબ દે છે કદી જરા હું ગુસ્સે થાઈ
 વેરી સોની આ માયદુસ્તમાં આમ, એમ ગોઈંમ ડિયર નાઈ
 ગયો જમનો બુનો આલી દેશહમાં વહાલા મહાલો
 કંઠી વેચી દઈ નાટક જોવાન આવો
 દીલીફતથી દીલીટ કમવો પટ્ટાલાસ ગીઝવડે બહાવા
 અપહુડેટ જનીને ચલો ત્યાર થા કરવા ધણ

ધાતકી પીતા (યાને) લગન કે ચીતા,

૧૦૫૩૨

(રાગ ગઝલ)

મહુ પ્યારા દયા નીધી, પીતાજી પાયે હું લાગું	
જ્યાએને મને બાપુ, શરણ હું આપનું માંગું	૧
થયો શત્રુ પીતા મારો, અરે મમ રક્તનો પ્યાસી;	
ઠહું આ ઠપ્ઠ હું ઠેને, ઉગારો દીન આ દાસી	૨
બજારે વેચવા બેઠો, ગરીબ આ ગાયને પાપી	
કરે મુજ માસનો પૈસે; કલેબુ મ્હાડું કાપી	૩
બાળક તળી સાથે, વરવાને મુને થારે	
બનીને અથ લક્ષ્મીમાં, પિતા નિજ પુત્રીને મારે.	૪
ગરીબી ટાળવા માટે મહા સાથે મુને દેસે;	
બીઆરો માત મારીનું કહું જમદુત ના માને	૫
કકળતી તે બહુ બારે, કથન કઈ નામુઘે કાને	
નથી કંઈ આશ અવનીમા, હવે બાકી રહી મનમાં	૬
નીહાળી સૂટીના સુખો ઉઠે છે આગ આ તનમાં	
અરે યો માત મારીર ખરે યો જન્મની દાતા	૭
બહુ આશાર તે કીધો ઉઠેરીને મુને માતા	
નશુબી થઈ અરે હું તો જપું છુ સાયરે તારે	૮

જહી હું રવજાની વાટે ગણીને દેહને ખાસ
 સકળ સુધી તણાં સ્વામી કામા મમ દોસ્તની દેજે ૬
 દુપાળું ઇશ બહુ નામી શઃશુ આ રંકને દેજે
 પછી તે રંક બાળાએ બરીને ઝેરની પ્યાલી ૧૦
 ગણીને તેહને અનુત ઝપાટેથી કરી ખાલી
 ધરો લક્ષ્મી તણા દોલે પિત. પુત્રી તણા કાતી ૧૧
 કરે આણંદ ખરે એવો મહુચો જગતમાં પાપી

મુધારાવાળાને શીખામણ.

—: —: —:

રાગ—ગઝલ.

અરેરે હિંદ સંતાનો બ્રહ્મા હું જ્ઞાન દેશનમાં
 અરે સાથી સુધારાના હસાયા કેમ હંદમાં
 રહ્યા છો હું મને વળગી ધરીને હસં અંદરમાં
 ખસાખી હું અતી કરવા તમારા દેશમાં આવી
 રહાવી હીન્દ ભુમીને રહી હું હીન્દ ભુમીમાં
 ખસાખી હું અતી કરવા તમારા દેશમાં આવી

ખુબારી હિન્દની કરવા સુધારો સાધમાં લાની
 સુધારાના થઈ સાથી અતિ આનંદ માનો છો
 સુધારો ધર વિંગ વાલી તમે શુ કામઠો દીઠો
 સુધારો હિન્દમાં દેખી જ્યો પરચાદ પશુ નાદો
 સુધારો હિન્દમાં આવી ફજેલી દીધી છે પુરી
 તમારી હિન્દ ભુમીની દયા તો બંદી છે પુરી
 તમે તો જ્યો માનો છો સુધારા અર્થે સારા છે
 અરે જ્યો હિન્દ સાંતાનો સુધારા જ્યો સુધારા છે
 રહેશે હિન્દમાં દેશન ખુબારી ત્યાં સુધી થાશે
 નહાળી હાસ ફેશનના વિદેશે વાત્સી જય છે
 તમારા હિલને માંડે વિદેશ માંહને છેડા
 તમારા દેશને માંડે રવદેશમાં પ્રીતિ જોડા
 કરીને હોળી ફેશનની વિદેશે કિર્તિ જળધાયો
 બની ખાલી થઈ સુંદર તમારો દેશ શોભાવો

નવી પ્રેશનનું કોમીક.

ફેશનમાં અપટુડેટ બનીને છુમ છુમ કરતા ચાલે છે
રોફ્ જોઈ વીચાર કરતાં વેળા સરખા લાગે છે
એક ભાઈ સાહેબ ત્યાં આગ્યા પોટર ધમ ધમ કરતી લાગ્યા
ભાઈ સાહેબનો રોફ્ જોવાતો મધ્યું પોલ પોલા છે
કોટ પાટલુનને કોલર સાથે કેપ નવી ચડાવી છે
પણ ઠાઠ જોઈ વીચાર કરતાં ગુર મુંબઈના મવાલી છે

નવા ધુમનું નવું શાસ્ત્ર.

(૧)

મુધરી જવાના સાધનોમાં મુખ્ય વસ્તુ આટલી
ચડીઆળ ચસમાં છુટ કર છત્રી છડી કે બાટલી
ઉત્તમ મણાતા એજ કેળવણી તણા ફળ થાય છે
શીવ શીવ ભરે કોને ખગર પરકેમાં શું લાય છે

(૨)

જાહાહા ખાન્દી ને ગીડી ગણાયે સ્વર્ગની સીડી
 પિયે ના તે જમાયો છે અમારા શાસ્ત્ર ન્યારા છે
 પીતા માતા તણે તાપે રહેલું એ કહ્યું કોને
 પ્રિયાંનો પ્રેમ પ્યારો છે અમારા શાસ્ત્ર ન્યારા છે .

(૩)

નધ્યા હાંફલાં ખાલી ઘ માં બપડો રાખે બહુ બારી
 કોલર પીન નેકટાઇ ખરીદી પૈસાની કીધી ખવારી
 રાજબરી જાંજર પીકનીઅપ વીના ઘડીએ નહિ ચાલે
 સીંગારેટના ધુમાડા કાઢે જીવમા મુખ જાણે બાળે

રામ—નજીયાનો

હાય હાયરે છુટ્ટાપણનો બળાપો
 રાંડ સંખાળીનો હં કઠારીરે હાય૦
 રાંડે લોકોને લાકડા પડાવ્યા
 વળી વહાલા વિધુડા પડાવ્યા
 રાંડેને બુઢા સુજને આ કાળારે હાય૦
 રૂપે દેખાતી કાંચની સુનળી
 લડવા બેઠે તો હાથે જ પુરસી
 માર માર્યા તણ હાથ ના સુધરીરે હાય૦
 રાંડ ફકકડ શર્પને ફાંચે હગો ફટકો તે સુજને કરાવે
 ખીશા બાકા ને લાયકો વધારે હાય૦
 મેતો બેરી ફકારના આણી વળો પિનાતું કબુત પાણી
 માફ વર થયુ પુણ્યાણીરે હાય૦
 મેં નાજુકું કે માવજત કરશે
 રસોઈ કરીને પેટ મારા ભરશે
 નાટું નાજુકું સકાળી નડશેરે હાય૦
 ભાંગ્યો બુઢા આ શેઠની કહાણી
 આશુકલ કરી શીખ મની
 કાઠી સુકળે આવી શેઠાણીરે હાય૦

છે કોઈ ગેર-ટી આપનાર .

વાળ નહી નીકળે તો પૈસા પાછા
સાધુ તેમજ નકલી પાઉડર વાપરી કંટાળી નીરાશ
શ્રેષ્ઠતાઓ માટે

વગર ઇંજાએ વાળ કાઢવાનો ઉત્તમ

“જેન્ટલમેન પાઉડર”

(રજીસ્ટર્ડ નં. ૪૭૭)

ફક્ત ત્રણ મીનીટમાં સફાઈથી વાળ કાઢી નાખે
છે. આમીને કાંઈ પણ ઇંજા થતી નથી. વાસો થયા
ફાળગે માનુસોએ પગે મંત્રોળ મેળવ્યો. જે દરેક
ટેકાણું વેચાય છે શીશી એકતી છી મત ૪ આના
છ સાક્ષીથી આગ્રી સીલી મોકલશું નહી. છ શીશી
મંગાવનારને પોસ્ટેજ પેડીંગ ખરચ માફ

જથામંડળ ખરીદનાર વેપારીના ભાવ ધણાજ
હીકાયત છે લખો :—

|| કમ્પ્લ કાડિયાડ પરક્યુમર્સ એમ. એન્ડ એ.

કુંપેની (હાલ્ડો સુરત.) અમલસાડ.

બી૦ બી૦ એન્ડ સી૦ આઈ૦ રેલ્વે.

